

Handläggare
Cecilia Rivard
Telefon: 0850818048

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2020-08-27

Riktlinjer för lokalupplåtelse

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag till riktlinjer för lokalupplåtelse.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade i budget för 2020 att kommunstyrelsen i samarbete med berörda nämnder ska ta fram stadsövergripande riktlinjer för lokaluthyrning som överensstämmer med stadens demokrativillkor. Förslaget till riktlinjer klargör hur demokrativillkoret säkerställs och vilken information som ska kontrolleras i samband med lokalupplåtelse. I förslaget ges även stöd till avtalsskrivning.

Förvaltningen anser att stadsgemensamma riktlinjer är bra men att förslaget är väl omfattande. Lokalupplåtelser handlar om att respektera demokrativillkoret men också om att säkra god tillgång till lokaler för föreningslivet – aspekter som förvaltningen saknar i de föreslagna riktlinjerna. Avsnittet om avtalsskrivning är för detaljerat och skulle vinna på att förenklas och göras kortare. Allra enklast vore om mallar för avtal kunde biläggas riktlinjerna.

Bakgrund

I kommunfullmäktiges budget för 2020 fick kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram stadsövergripande riktlinjer för lokaluthyrning. Riktlinjerna ska möta stadens demokrativillkor och säkerställa att lokaler inte används av aktörer med odemokratiska värderingar eller som uppmuntrar eller möjliggör våldsbejakande extremism.

I arbetet att utarbeta ett förslag har samråd skett med stadsledningskontorets juridiska avdelning, arbetsmarknadsförvaltningen, idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen, socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen samt Skärholmens och Spånga–Tenstas stadsdelsförvaltningar.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat alla stadsdelsnämnder, för yttrande senast den 1 september 2020.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Remissen i sammanfattning

Stadsledningskontoret föreslår att nämnder och styrelser ska föra in ett demokrativillkor i sina riktlinjer eller rutiner för handläggning av lokalupplåtelse.

Demokrativillkoret konkretiseras i riktlinjerna genom att lokaler inte ska upplåtas till en aktör om den eller någon av dess företrädare inom ramen för verksamheten

1. utövar våld, tvång eller hot eller på annat sätt otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter,
2. diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde,
3. rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2 eller
4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

I riktlinjerna beskrivs

- hur demokrativillkoret säkerställs,
- vilken information som ska kontrolleras i samband med lokalupplåtelse samt
- stöd för avtalsskrivning.

Riktlinjerna bedöms inte få några konsekvenser för gällande organisation eller ökade driftkostnader.

Nämnders och styrelser riktlinjer för lokalupplåtelse ska förtydliga och begränsa vilka aktörer som kan komma i fråga för att nyttja stadens lokaler. Huvudregeln är att den som vill nyttja en lokal ska visa att samtliga villkor som fastställts i riktlinjer eller rutiner är uppfyllda.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har länge efterfrågat stadsgemensamma riktlinjer för kortare lokalupplåtelser och längre nyttjanderättsavtal. Vi anser dock att föreslagna riktlinjer är väl omfattande. En stor del av innehållet är direkt hämtat från den statliga offentliga utredningen Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället – Vägledning för handläggare (SOU 2019:35). För att förbättra riktlinjernas

användarvänlighet skulle det vara en fördel om dokumentet kortas ner och att utredningen endast finns med i källförteckningen.

Avsnittet om hur avtal ska skrivas innehåller mycket information och exemplifierar olika varianter av avtal. Där finns många förslag till vilka formuleringar som kan användas vid olika typer av avtal. Denna del av förslaget är för detaljerat och omfattande och skulle vinna på att förenklas och göras kortare. Ett alternativ är att riktlinjerna kompletteras med en förklarande ordlista för vilka alternativ till avtal som kan användas för lokalupplåtelser. Ett annat alternativ är att stadsgemensamma färdiga avtalsmallar tas fram.

Rekommendationer om korta hyresavtal och korta uppsägningstider är bra förslag som förvaltningen kommer att ha i åtanke när nya nyttjanderättsavtal skrivs.

I de föreslagna riktlinjerna saknar förvaltningen andra aspekter på lokalupplåtelser som kan behöva regleras, såsom vikten av god tillgång till lokaler för föreningslivet i hela staden, vikten av enkla, tydliga avtalsformulär, krav på drogfrihet med mera. Bra tillgång till lokaler stärker civilsamhället och kan på så vis motverka icke-demokratiska krafter och våldsbejakande extremism.

Stadsdelsnämnden beslutade i september 2019 om regler och taxor för upplåtelse av och nyttjanderättsavtal för de lokaler som förvaltningen upplåter till föreningar, organisationer och privatpersoner. I reglerna finns följande demokrativillkor: ”Användare av lokalerna ska främja och respektera demokratiska principer, mänskliga rättigheter och jämställdhet mellan män och kvinnor.” Demokrativillkoret finns också med i avtalsmallen som förvaltningen har tagit fram för lokalupplåtelser. Förvaltningen gör preliminärt bedömningen att nämndens nya regler för upplåtelse av lokaler inte behöver justeras med anledning av de nya föreslagna stadsgemensamma riktlinjerna.

Förvaltningen upplåter för närvarande lokaler i Fagersjö och Farsta. Det stora flertalet organisationer som har upplåtelse- eller hyresavtal är dansgrupper för barn eller vuxna, pensionärsföreningar, musikutövare, lokala föreningar och liknande. Beträffande dessa organisationer har det inte funnits skäl att anta att demokrativillkoret inte uppfylls.

Förvaltningen konstaterar att fungerande regler och rutiner för demokrativillkor och lokaler syftar till att gynna bland annat jämställdhet.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Jonas Wilhelmsson Sara Wrethed
Tillförordnad stadsdelsdirektör Avdelningschef

Bilaga

Stadsledningskontorets förslag till riktlinjer för lokalupplåtelse

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jonas Wilhelmsson, Tillförordnad stadsdelsdirektör	2020-08-05